

Budskapsplattform – budskap LRF vill föra fram under vecka 47

Vad är vecka 47?

Hållbarhet är inte en fråga, utan många sammansatta frågor som påverkar varandra. Därför behöver politikerna ha kunskap och insikter om hur allt hänger ihop.

Vi på LRF erbjuder nu våra politiker att ta del av den breda erfarenhet och djupa kompetens som våra medlemmar och vår organisation besitter inom jord, skog, djur och trädgård. Sveriges bönder kan bidra med en stor del av lösningen på utmaningarna i omställningen till ett hållbart samhälle.

Därför siktar vi på att under vecka 47 träffa så många politiker vi kan, för att berätta om hur jord- och skogsbruket idag arbetar för ökad hållbarhet. För oss handlar klimat- och hållbarhetsarbete om vad vi kan lämna vidare till kommande generationer. Det är det vi jobbar med varje dag.

Vi har inte en hållbar lösning - vi har tusentals.

Det är hälsningen till politikerna från oss som lever i och av naturens kretslopp och är beroende av väder och fotosyntesen i våra företag.

Underlag för samtal med politiken

För att underlätta dialogen mellan kommungruppsmedlemmar och lokala politiker, har vi tagit fram ett underlag med bakgrundsfakta och LRFs krav, inom fem prioriterade samtalsområden. Underlaget är tänkt att ge en grundläggande bild av LRFs fokusområden under vecka 47 samt att tillhandahålla grundläggande argument för LRFs position i respektive fråga. Använd detta som stöd och tillämpa det utifrån situationen i er kommun/region. På sista sidan har vi formulerat förslag på krav ni kan ställa på politiken och exempel på vad de kan besluta om för att uppfylla det. Detta är bara exempel, det finns mycket mer. Fundera igenom vad ni vill uppnå med ert möte!

Prioriterade områden- "boxar"

1. Varför är svenska livsmedel ett hållbart val?

I internationell jämförelse är svenskt lantbruk i världsklass vad gäller klimat- och miljöeffektivitet. De senaste åren har vi ökat produktiviteten i lantbruket utan att öka miljöbelastningen. Idag sker minst 60 % av utsläppen till följd av svensk livsmedelskonsumtion utomlands. Genom att öka konsumtionen av svenskproducerade livsmedel, både i Sverige och i vår omvärld, kan den globala miljö- och klimatbelastningen minska. Trots det saknas de insatser som krävs för att göra livsmedelsproduktionen lönsam för den enskilde bonden.

Budskap: LRF kräver insatser för ökad lönsamhet för livsmedelsproduktionen. Långsiktiga förutsättningar, enklare regler och skatter som är lika med konkurrentländerna. Kommun/region måste ställa krav på till exempel djurhälsa och miljö som motsvarar svenska krav när de upphandlar livsmedel.

Frågor och svar

Fråga: Kommunerna är redan ekonomiskt pressade. Hur motiverar vi prisökningen som kommer med att köpa svenskt?

Svar: Lantbruksföretagarna i kommunen skulle bryta mot svensk lag om de producerade livsmedel på det sätt som den billiga maten vissa kommuner köper in är producerad. Priset för billiga livsmedel betalas någonstans, bland annat av miljön, av djuren eller för arbetsmiljön för de som arbetar med produktionen.

Fråga: Har Sverige kapacitet att tillgodose svenskarnas livsmedelsbehov?

Svar: Vi i Sverige producerar redan idag tillräcklig mängd mat om vi räknar i volym. I dag äter de flesta svenskar många livsmedel som vi inte kan producera här pga vårt klimat. Så ja, det skulle gå men det blir betydligt mer ensidig kost än vad de flesta av oss föredrar.

2. Varför är det viktigt att inte bygga bort jordbruksmark?

På grund av klimatförändringen kommer produktiv jordbruksmark bli en bristvara globalt. I Sverige bebyggs ca 600 hektar produktiv jordbruksmark per år. Det motsvarar ungefär 1200 fotbollsplaner.

Klimatförändringar kommer att förändra det livsmedelspolitiska läget. Sverige är ett importberoende land med små beredskapsreserver. I takt med att klimatförändringarna försämrar odlingsförutsättningar i andra delar av världen kommer vi även att behöva/kunna exportera mat i högre utsträckning. När städer och annan infrastruktur ska byggas bör vi därför först titta på andra alternativ än att bebygga produktiv jordbruksmark.

Budskap: Klimatförändringarna kommer att ställa krav på ökad svensk livsmedelsproduktion, både för ökad självförsörjning och för att bidra till att andra länders befolkning ska kunna köpa mat. Jordbruksmark kan inte skapas på nytt, därför vill LRF se att miljöbalken tolkas i samråd med bönderna och deras intressen. Vi vill kort och gott att skyddet för jordbruksmarken stärks utan att den enskilde företagarens planer på byggnader och anläggningar i syfte att värna och utöka produktionen hindras.

Frågor och svar

Fråga: Det finns mycket obebyggd yta i Sverige. Varför kan vi inte skapa ny jordbruksmark utifrån behov?

Svar: Förutsatt att lönsamheten förbättras betydligt inom lantbrukssektorn kommer all jordbruksmark att behövas. Att ta jordbruksmark permanent ur produktion skall därför undvikas. Jordbruksmark går inte att återskapa, har den byggts har dess bördighet förstörts eftersom matjorden tagits bort och alven har packats ihop.

Fråga: Men är detta verkligen viktigt, vi kan väl bara fortsätta importera mat?

Svar: Den politiska inriktningen har under lång tid varit att Sverige var ett undantag i Europa, övriga länder hade utöver EUs gemensamma jordbrukspolitik även en nationell målsättning/inriktning. Nu har även vi i Sverige det, livsmedelsstrategin slår fast att det är viktigt att säkerställa livsmedelsproduktion samt att öka livsmedelsberedskapen i händelse av kris. Det tycker LRF förpliktigar till politiska åtgärder.

3. Vilken är skogens roll i en hållbar framtid?

Globalt är den biologiska mångfalden satt under stor press, men i Sverige ökar virkesförrådet och artrikedomen. Varje år lagrar den svenska skogen lika mycket CO₂ som alla industrier, alla inhemska och utländska transporter, samt all elproduktion och all uppvärmning av bostäder och lokaler släpper ut. Skogarna utgör enorma lager av kol som vi ska bevara. I genomsnitt lämnar varje generation i Sverige över en mer virkesrik skog till nästa generation jämfört med den skog man tog över.

Budskap: Sammanlagt binder det svenska skogsbruket in över 89 % av Sveriges utsläpp. (2019) Ett aktivt skogsbruk med långsiktiga spelregler är en förutsättning.

Frågor och svar

Fråga: Hur bidrar skogen till den biologiska mångfalden?

Svar: Vi vet genom statistik från Riksskogstaxeringen att vi de senaste 20 åren haft en positiv utveckling för många av de livsmiljöer som anses särskilt viktiga för arter i skogen. Det gäller exempelvis gammal skog, död ved, grova lövträd. I många fall har vi idag mer av dessa livsmiljöer än vi haft någon gång de senaste 100 åren.

Fråga: 70% av Sveriges yta består av skog, behöver vi verkligen så mycket?

Svar: Vi har unikt goda förutsättningar för skogsproduktion och en efterfrågan på den kvalitet som produceras här. Skulle kunna vara ännu mer skog men vi behöver även åkermark.

Fråga: Skogsindustrin är en av Sveriges största industrier, hur kan det komma sig att den söker om stöd?

Svar: Det gör vi inte, däremot goda förutsättningar med långsiktiga regelverk och förutsägbar lagstiftning.

4. Varför är lönsamheten i jordbruket viktig för den biologiska mångfalden?

Den biologiska mångfalden är nödvändig för människans överlevnad. Alla som brukar marken har ett ansvar att skapa förutsättningar för biologisk mångfald. Men samhället behöver också ta ansvar och skapa förutsättningar för att ett ökat fokus på hållbar produktion blir lönsamt och på så sätt hållbart även ur ett ekonomiskt perspektiv. Är lönsamheten dålig finns inga resurser att satsa på åtgärder som främjar biologisk mångfald. Investeringar för framtidens jordbruk handlar därför inte enbart om att uppnå miljö- och klimatmålen. I grunden handlar det om att bevara förutsättningarna för vår livsmedelsförsörjning.

Budskap: Den enskilde lantbrukarens lönsamhet är en förutsättning för att fler ska stanna i yrket eller välja att jobba i det gröna näringslivet i framtiden. Det är ett måste för att säkra svensk livsmedelsförsörjning. Läggs landsbygdsföretag ner avfolkas bygder och marker växer igen. Det är aktiva jordbruksföretag som skapar den biologiska mångfalden i odlingslandskapet. Till exempel genom olika grödor som drar pollinerare och betande djur som upprätthåller av naturbetesmarker.

Frågor och svar

Fråga: Varför är den biologiska mångfalden så viktig?

Svar: Biologisk mångfald är viktig för olika ekosystemtjänster – de tjänster som naturen tillhandahåller – såsom pollinering, klimatreglering, översvämningsskydd, markbördighet och produktion av livsmedel, bränsle, fibrer och läkemedel.

Fråga: Hur hänger ökad lönsamhet och ökad biologisk mångfald ihop?

Svar: Aktivt jordbruk är en förutsättning för upprätthållande av den biologiska mångfalden i odlingslandskapet. Om inte lönsamheten finns hos lantbruksföretagen avslutar de verksamheten, marker växer igen och den biologiska mångfalden minskar

Fråga: Vilka är de viktigaste investeringarna en lantbrukare kan göra för framtidens lantbruk?

Svar: Minska företagets beroende av fossil energi för drivmedel och uppvärmning.

5. Varför behöver Sverige producera mer livsmedel?

Klimatförändringarna kommer att påverka våra livsvillkor. Ett föränderligt klimat påverkar odlingsförutsättningarna och kräver ett lyhört lantbruk som kan anpassa till exempel val av grödor, odlingsätt, bekämpningsmedel, gödsling, bevattningsmängder och tidpunkt för sådd.

För att lindra de negativa effekterna av klimatförändringarna behöver satsningar göras på anpassning till de nya förutsättningarna. Sverige har små beredskapsreserver och är i dagsläget beroende av import. En ökad inhemsk matproduktion skulle göra Sverige mer robust inför de konflikter, importstopp och prishöjningar som en global livsmedelskris sannolikt skulle föra med sig. Dessutom skulle de ökade intäkterna för den enskilda lantbrukaren kunna användas till att ställa om till ett så hållbart lantbruk som möjligt.

Budskap: Att inte öka beredskapsreserverna och självförsörjningen i Sverige vore aningslöst. En ökad inhemsk produktion kan också ge den enskilda bonden de ekonomiska marginaler som behövs för att anpassa jordbruket till klimatförändringarna och till hållbara jordbruksmetoder som leder till minskad klimatpåverkan.

Frågor och svar

Fråga: Klarar vi oss inte på de svenska råvaror vi har idag?

Svar: Vi kan förse svenska befolkningen med livsmedel idag, i mängd. Men inte de livsmedel som vi är vana vid att äta i en varierad kost.

Fråga: Hur många svenskar kan vi i nuläget förse med livsmedel och hur länge?

Svar: Idag är Sverige självförsörjande på socker, mjöl och morötter.

Exempel för animaliska livsmedel, siffror från Jordbruksverket 2018 anger andel svensk andel av förbrukningen. Griskött 75,7 %, Får/lamm 30,3 %, Matfågel 69,7 %, Nötkött 56 %, Ägg 92,9 %.

Fråga: Hur stor är potentialen för ökad produktion i Sverige, kan vi bli helt självförsörjande?

Svar: Beroende på vad vi lägger in för kost i "självförsörjning" är det olika svar. I Sverige finns idag cirka 600 000 hektar obrukad åkermark som skulle kunna odlas. Förutom mark har vi både den kunskap och den nya teknik som krävs för att öka den svenska livsmedelsproduktionen. Energismarta växthus kan ge tomat- och gurkodlingen en skjuts, nya spännande grödor och växtbaserade proteiner kan utvecklas och mer betor, rotfrukter och potatis kan odlas på många platser i Sverige. På alla platser där det finns spannmålsodling kan man föda upp mer gris, kyckling och producera mer ägg. På vissa platser är det svårt att få något annat än gräs att växa, där kan kor, får och lamm istället omvandla gräset till kött och mjölk. Vi skulle kunna öka produktionen betydligt om priset (och lönsamheten) på mat var högre än idag.

Vad vill LRF att politiken gör?

Öka andelen svenskproducerade livsmedel i vård, skola och omsorg.

HUR: Skapa tydliga lagar och regler för upphandling av livsmedel. När kommunen köper livsmedel, kravställ i nivå med svensk lagstiftning. Köp inte kött som är producerat på ett sätt som är förbjudet i Sverige. Köp hellre svenskt än utländsk ekologiskt. Det skapar arbete i Sverige och bidrar till lönsamhet i livsmedelsproduktionen.

Gör det ekonomiskt hållbart att ställa om till miljö- och climateffektiva lösningar.

HUR: Ersätt lantbrukarna för mervärden som inte går att ta ut på marknaden.

Stärk betydelsen av samhällsmål inom livsmedelsproduktionen.

HUR: Genomför åtgärder för att styra utvecklingen i riktning av den nationella livsmedelsstrategin. Nästa handlingsplan är 2020-2022 och fortsättning därefter.

Utveckla åtgärder som stimulerar mer in-hemsk produktion av biodrivmedel och andra biobaserade produkter från jord och skog.

HUR: Efterfråga förnybara drivmedel till kommunens maskiner. Bidra till att bygga infrastruktur för tex gasmackar. Stimulera produktion och inte enbart användning av biodrivmedel. Det är ett av problemen idag, att användningen prioriteras men det är inte möjligt att producera t ex biogas med lönsamhet, jämfört med Danmark som har produktionsstöd.

Fatta långsiktiga beslut och säkerställ rättvis konkurrens för rena biodrivmedel

HUR: Breda parlamentariska långsiktiga politiska beslut.

Gör det gröna näringslivet mer delaktiga gällande avtal om mark, service på landsbygden, hänsyn till jordbruket etc.

HUR: Bjud in jord- och skogsföretagare till näringslivsträffar.

